

การพัฒนาแบบการบริหารเพื่อบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม*

DEVELOPMENT OF AN ADMINISTRATIVE MODEL FOR REHABILITATION OF CHILDREN AND YOUTH IN THE JUSTICE SYSTEM

กานต์ ศรีวิภาสธิตย์

Kan Srivipasathit

คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ สมุทรปราการ ประเทศไทย

Faculty of Public Administration, Suvarnabhumi Institute of Technology, Samut Prakan, Thailand

*Corresponding author E-mail: dr.kan_phd@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัยมีสองประการ คือ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของประสิทธิผลในการบริหารงานของศาลเยาวชนและครอบครัวในส่วนของศูนย์ให้คำปรึกษาและฟื้นฟูเด็กและเยาวชน 2) เพื่อศึกษาสภาพปัญหา อุปสรรคและแนวทางการพัฒนากระบวนการบริหารงาน ในส่วนของศูนย์ให้คำปรึกษาและฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่มีประสิทธิผลการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณคุณภาพ (qualitative research) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือผู้ปฏิบัติงานในศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสังกัดสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาใน 9 ภาค ได้แก่ หัวหน้าศูนย์ให้คำปรึกษา นักจิตวิทยาประจำศูนย์ให้คำปรึกษา กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 18 คน ประกอบด้วย หัวหน้าศูนย์ให้คำปรึกษา และนักจิตวิทยา ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัญหา อุปสรรคและแนวทางการพัฒนากระบวนการบริหารงาน พบปัญหาในเรื่องการขาดการประสานงาน โดยเฉพาะองค์กรในภาครัฐนั้นยังขาดการทำความร่วมมือ ความเข้าใจกัน ขาดการแลกเปลี่ยนข้อมูล และขาดการวางแผนงานร่วมกัน นอกจากนี้ ประเด็นเรื่องการใช้อำนาจที่ขัดแย้งกัน หรือทับซ้อนกันในบางเรื่อง ก็สามารถนำไปสู่ความขัดแย้งในการดำเนินการได้ในบางครั้ง ทำให้การพัฒนาที่เป็นเอกภาพเกิดขึ้นได้ยาก สำหรับองค์กรภาคเอกชน ยังขาดการสนับสนุนที่จะให้สามารถพัฒนาศักยภาพให้มีบทบาทเพิ่มมากขึ้นในการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรมโดย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาระบบการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมของเด็กและเยาวชน อาทิ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีโครงสร้างการบริหารที่เอื้อต่อการประสานงานระหว่างหน่วยงาน ควรมีนโยบายการบริหารที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ควรมีการบูรณาการแผนการดำเนินงานร่วมกัน

คำสำคัญ: การพัฒนาแบบ, การบริหารงาน, กระบวนการยุติธรรม

Abstract

This research aims to study 1) to study the elements of effectiveness in the administration of the Juvenile and Family Court in the Juvenile Counseling and Rehabilitation Center; 2) to study the problem conditions. Obstacles and guidelines for developing the management process As for the counseling and rehabilitation centers for children and youth that are effective, this research is a qualitative research. The sample used in the study is workers in the Provincial Juvenile and Family Courts under the Office of the Chief Justice in 9 provinces. Region includes the head of

the counseling center. Psychologist at the counseling center The sample group totaled 18 people, consisting of the head of the counseling center. and psychologist The results of the study found that problems, obstacles, and guidelines for developing the management process Found a problem with a lack of coordination. Especially organizations in the public sector still lack cooperation. mutual understanding Lack of information exchange and lack of joint planning. In addition, there is the issue of conflicting uses of power. or overlapping in some matters It can lead to conflicts in operations from time to time. This makes unified development difficult. For private sector organizations There is still a lack of support to enable them to develop their potential to play a greater role in treating children and youth in the justice process. The researcher has suggestions for developing a collaborative system between various agencies. In the juvenile justice process, for example, relevant agencies should have an administrative structure that facilitates coordination between agencies. There should be an administrative policy that goes in the same direction. There should be an integrated operational plan.

Keywords: Development of Model, Administration Management, Justice Process

บทนำ

สถาบันครอบครัวเป็นแบบแผนพฤติกรรมที่คนในครอบครัวต้องปฏิบัติตาม เช่น พ่อแม่ พี่น้อง สามีภรรยา หรือบุตรบุญธรรม ซึ่งจะต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่สังคมกำหนด เช่น เป็นพ่อแม่ พี่น้องกัน เป็นญาติกันทางการแต่งงาน เช่น เป็นสามีภรรยา เป็นเขยสะใภ้กัน หรือการรับไว้เป็นญาติ เช่น เป็นบุตรบุญธรรม เป็นต้น คนเหล่านี้จะต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์แบบแผนที่ สังคมเป็นผู้กำหนดขึ้นเรียกว่า สถาบันครอบครัว ซึ่งครอบคลุมแนวทางในการปฏิบัติในเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้ คือ การเลือกคู่ การหมั้น การแต่งงาน การเลี้ยงดูลูก การอบรมขัดเกลา การหย่าร้างและเรื่องที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวและเครือญาติทั้งหมดทั้งไม่มีแนวทางหรือมาตรการรองรับปัญหาที่จะตามมาจากการเปลี่ยนแปลงย่อมก่อให้เกิดปัญหาตามมาแบบลูกโซ่ไม่มีที่สิ้นสุด ส่งผลทำให้สถาบันครอบครัวเกิดความอ่อนแอ ไม่มั่นคง ทำให้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน และกระทำความผิดกฎหมายและรุนแรงมากขึ้น เด็กและเยาวชนเป็นทรัพยากรที่สำคัญยิ่งของประเทศ เพราะเด็กและเยาวชนในวันนี้กำลังจะเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต จึงเป็นความหวังว่าเด็กและเยาวชนจะเติบโตขึ้นอย่างสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา เพื่อเป็นพลังขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่องแต่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่า เด็กและเยาวชนมีวุฒิภาวะที่แตกต่างจากผู้ใหญ่ ทั้งด้านการเรียนรู้ ด้านอารมณ์และพฤติกรรม ความรู้สึกผิดชอบชั่วดี มีประสบการณ์ในการดำรงชีวิตน้อยกว่าผู้ใหญ่ ซึ่งอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้เด็กและเยาวชนกระทำความผิดหลังจากที่พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน 2553 และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2554 โดยการแก้ไขเพิ่มเติมการให้ความคุ้มครองสิทธิ สวัสดิภาพ และวิธีปฏิบัติต่อเด็ก เยาวชน สตรี และบุคคลในครอบครัว รวมทั้งกระบวนการพิจารณาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัว เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก และอนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (วิจิตร ชาติกิจเจริญ, 2564); (จิตฤดี วีระเวสส์, 2559)

ศาลเยาวชนและครอบครัวเป็นหน่วยงานหลักที่สำคัญในกระบวนการยุติธรรมเด็กและเยาวชน ดังนั้น ศาลเยาวชนและครอบครัวมิได้เป็นเพียง Court of Justice คือ ไม่เป็นเพียงศาลยุติธรรมเท่านั้น แต่เป็น Problem Solving Court คือ ศาลที่ต้องช่วยแก้ปัญหาให้แก่คู่ความที่มาสู่ศาลด้วย มิใช่เป็นเพียงการพิจารณาพิพากษาคดีลงโทษ หรือส่งศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนฯ แล้วเด็กจะเป็นอย่างไรก็แล้วแต่ แต่ศาลเยาวชนและครอบครัว

ต้องช่วยแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เพราะเยาวชน คือ อนาคตของชาติ คุณภาพของเยาวชน คือ ความมั่นคงของชาติ ศาสตราจารย์และครอบครัวต้องรับภารกิจหน้าที่นี้ (จิรนิติ หะวานนท์, 2566)

จากแนวความคิดดังกล่าวศาสตราจารย์และครอบครัวทุกศาลทั่วทั้งประเทศ (กระทรวงยุติธรรม, 2560) ได้จัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาแนะนำและประสานการประชุม เพื่อแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กเยาวชน และครอบครัว (Counseling Center) ขึ้นเป็นหน่วยงานภายในตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 โดยให้อำนาจศาลในการกำหนดมาตรการต่าง ๆ สำหรับเด็กและเยาวชนที่ถูกจับกุมและศาลได้อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวไปเพื่อให้การดำเนินการเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม หรือสนับสนุนเด็กและเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด และเข้าสู่กระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัวให้สามารถอยู่กับครอบครัวและชุมชนได้อย่างปกติสุข รวมทั้งการดำเนินงานในลักษณะบูรณาการทั้งกับบุคลากรวิชาชีพภายในและภายนอกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้ครอบครัวทั้งด้านการป้องกัน แก้ไข บำบัดและฟื้นฟู อีกทั้งส่งเสริมความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชน เพื่อให้กลับมาเป็นสถาบันหลักที่มั่นคงสามารถปรับเปลี่ยนและแก้ไข สนับสนุนให้เด็กหรือเยาวชนมีความเข้มแข็งทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสามารถใช้ศักยภาพเชิงบวกที่มีอยู่ได้อย่างเหมาะสม ลดปริมาณคดีที่ต้องเข้าสู่กระบวนการพิจารณาพิพากษาของศาล โดยเน้นการทำงานเชิงรุก การแก้ไข บำบัดเชิงลึก และการให้บริการอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ศูนย์ให้คำปรึกษา จึงเป็นเครื่องมือของศาลที่จะแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนในคดีอาญา ให้บรรลุผลตามเจตนารมณ์ในการตราพระราชบัญญัติฉบับนี้ โดยการดำเนินงานหลายส่วนของศูนย์ให้คำปรึกษา ก็คือ การรองรับการนำกระบวนการยุติธรรมทางเลือกในหลายรูปแบบมาใช้กับการดำเนินคดีเด็กและเยาวชนซึ่งกระทำความผิด อาทิเช่น มาตรการแทนการฟ้องคดีอาญา การเบี่ยงเบนคดีออกจากกระบวนการยุติธรรม ซึ่งศูนย์ให้คำปรึกษา เข้าทำหน้าที่รับช่วงดำเนินงานในการให้คำปรึกษาแนะนำบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชน หรือจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู และติดตามช่วยเหลือเพื่อให้การดำเนินการตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูสำเร็จ หรือการประชุมกลุ่มเพื่อเจรจาไกล่เกลี่ย เพื่อเยียวยาทั้งผู้เสียหาย และเด็กหรือเยาวชนผู้กระทำความผิด ตลอดจนชุมชน โดยให้ทั้งผู้เสียหาย เด็กหรือเยาวชน และชุมชน กลับคืนสู่ภาวะสงบสุขได้ดังเดิม ซึ่งบุคลากรของศูนย์ให้คำปรึกษา ประกอบด้วย นักจิตวิทยา ผู้ให้คำปรึกษาแนะนำและผู้ประสานการประชุม ตามมาตรา 87 พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 (กิตติพงษ์ กิตติยารักษ์ และคณะ, 2565); (ประกายรัตน์ ต้นธีรวงศ์, 2559); (เกียรติขจร วิจารณ์สวัสดิ์ และคณะ, 2559)

แนวคิดที่กล่าวมาข้างต้นนั้นการบริหารงานกระบวนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนในคดีอาญานั้น เป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการที่จะนำพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเจตนารมณ์ที่กำหนดได้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับกระบวนการบริหารงานของศูนย์ให้คำปรึกษา เป็นสำคัญ โดยที่พฤติกรรมตามกระบวนการบริหารจัดการของศูนย์ให้คำปรึกษา จะเป็นตัวบ่งชี้ถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวและส่งผลถึงความมีประสิทธิภาพของศูนย์ให้คำปรึกษา นั่นเองจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจมากที่จะทำการศึกษาถึงองค์ประกอบของประสิทธิผลในการบริหารงานเพื่อการแก้ไข บำบัดฟื้นฟู เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดในกระบวนการยุติธรรม ที่ดำเนินอยู่จริง เพื่อที่จะหาทางชี้แนะว่าการดำเนินงานจริงในปัจจุบันนั้น เหมาะสมตรงกับแนวคิดที่ดีเหล่านั้นมากน้อยเพียงใด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของประสิทธิผลในการบริหารงานของศูนย์ให้คำปรึกษาและประสานการประชุมในศาลเยาวชนและครอบครัวในส่วนของศูนย์ให้คำปรึกษา แนะนำ และประสานการประชุมเพื่อ แก้ไข บำบัด ฟื้นฟู เด็ก เยาวชนและครอบครัว
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหา อุปสรรค และแนวทางการพัฒนากระบวนการบริหารงานของศูนย์ให้คำปรึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) ใช้กระบวนการวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยกระบวนการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารโดยการทบทวนแนวความคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ใช้การสัมภาษณ์ (in - depth interview) โดยการใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างลักษณะ เป็นการสัมภาษณ์แบบปลายเปิด และการทำเสวนากลุ่ม (Focus Group) ซึ่งเป็นกระบวนการวิธีการวิจัย (methodology) ที่มีความยืดหยุ่นและเปิดกว้าง

การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (in - depth interview) และเลือกใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (semi - structured interviews) ในการดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้ปฏิบัติงานในศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลาสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาใน 9 ภาค รวม 77 ศาล โดยประกอบด้วยผู้ปฏิบัติงาน 6 ส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงานเพื่อแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน

การสนทนากลุ่ม (Focus Group) จากผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรงตามประเด็นการวิจัย สำหรับการวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) ได้แก่ ศาล/หัวหน้าศูนย์/นักจิตวิทยาจังหวัดระยอง, จังหวัดจันทบุรี, จังหวัดชลบุรี, จังหวัดฉะเชิงเทรา, จังหวัดนครนายก, จังหวัดปราจีนบุรี, จังหวัดตราด, จังหวัดสระแก้ว รวม 16 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำหลักการหรือลักษณะเชิงกลยุทธ์ของการศึกษาระดับปริญญาตรีมาประยุกต์ใช้ในการวิจัยเพื่อให้เกิดความเข้าใจมากขึ้น เช่น การศึกษาภาคสนามในสภาพแวดล้อมจริง การวิเคราะห์แบบอุปนัย การใช้ความยืดหยุ่นในการวิจัยเป็นสิ่งสำคัญ ส่วนกลยุทธ์การศึกษาระดับปริญญาตรีที่ไม่ได้กล่าวถึง ผู้วิจัยจะพิจารณาใช้เป็นแนวทางเสริมให้เหมาะสมกับการวิจัยเชิงคุณภาพแบบกรณีศึกษาในครั้งนี้ และเพื่อให้เกิดความชัดเจนในประเด็นของการออกแบบการวิจัย จึงขอเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับการวิจัยครั้งนี้ในลำดับถัดไป

ผลการวิจัย

1. องค์ประกอบของประสิทธิผลในการบริหารงานของศูนย์ให้คำปรึกษาฯ ในศาลเยาวชนและครอบครัวสรุปได้ว่า องค์ประกอบของประสิทธิผลในการบริหารงานของศาลเยาวชนและครอบครัวในส่วนของศูนย์ให้คำปรึกษา แนะนำ และประสานการประชุมเพื่อแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู เด็ก เยาวชนและครอบครัว เกี่ยวข้องกับเรื่อง 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 2) การบริหารเชิงกลยุทธ์ 3) ด้านสภาพแวดล้อมองค์การ 4) ด้านวัฒนธรรมองค์การ 5) ด้านโครงสร้างองค์การ 6) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ 7) ด้านการติดต่อสื่อสาร 8) ด้านความผูกพันองค์กร โดยข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาที่ควรเน้นในส่วนไหนซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญในการเพิ่มพูนประสิทธิผลในการบริหารงานของศาลเยาวชนและครอบครัวในส่วนของศูนย์ให้คำปรึกษา แนะนำ และประสานการประชุมเพื่อแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู เด็ก เยาวชนและครอบครัว อาจทำได้ด้วย 1) การพัฒนาบุคลากร 2) การพัฒนาระบบงาน และ 3) การเพิ่มการสนับสนุนด้านงบประมาณ

2. สภาพปัญหา อุปสรรคและแนวทางการพัฒนากระบวนการบริหารงาน ในส่วนของศูนย์ให้คำปรึกษา แนะนำ และประสานการประชุมเพื่อแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู เด็ก เยาวชนและครอบครัวที่มีประสิทธิผล นั้น สรุปได้ว่า

ปัญหาที่สำคัญเกี่ยวกับเรื่องหน่วยงานและองค์กรในการดูแลเด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรมของไทยซึ่งมีความหลากหลาย จึงเกิดปัญหาในเรื่องการขาดการประสานงานกันอย่างจริงจัง โดยเฉพาะองค์กรใน

ภาครัฐนั้นยังขาดการทำความร่วมมือ ความเข้าใจกัน ขาดการแลกเปลี่ยนข้อมูล และขาดการวางแผนงานร่วมกัน นอกจากนี้ ประเด็นเรื่องการใช้อำนาจที่ขัดแย้งกัน หรือทับซ้อนกันในบางเรื่อง ก็สามารถนำไปสู่ความขัดแย้งในการดำเนินการได้ในบางครั้งบางคราว ส่งผลให้การพัฒนาที่เป็นเอกภาพประสบปัญหา สำหรับองค์กรภาคเอกชนยังขาดการสนับสนุนที่จะให้สามารถพัฒนาศักยภาพให้มีบทบาทเพิ่มมากขึ้นในการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม

อภิปรายผล

นิศรา รัตนเกียรติกานต์ ศึกษาความแตกต่างระหว่างหน่วยงานของรัฐบาลกลางที่ประสบความสำเร็จน้อย กับประสบความสำเร็จมาก 77 แห่งโดยศึกษาจากหน่วยงานของรัฐที่ได้รับรางวัล The President's Quality Awards 77 แห่ง แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ประสบความสำเร็จมาก 33 แห่ง และกลุ่มที่ประสบความสำเร็จน้อย 43 แห่ง ผลการศึกษาพบว่า มีความเชื่อมโยงกับประสิทธิผลในการบริหารงานของศูนย์ให้คำปรึกษาฯ ในส่วนที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำ การวางแผนกลยุทธ์ และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์หน่วยงานที่ประสบความสำเร็จมากจะรับรู้ว่ามีคุณภาพด้านภาวะผู้นำ ข้อมูลข่าวสาร การวิเคราะห์ การวางแผนกลยุทธ์ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการบริหารทรัพยากรมนุษย์ การบริหารกระบวนการธุรกิจ ผลลัพธ์ ทางธุรกิจ และการเน้นลูกค้า และความพึงพอใจอยู่ในระดับสูง (นิศรา รัตนเกียรติกานต์, 2558)

บัณฑิต โต้ทองดี ได้ศึกษา การบริหารผลการปฏิบัติงานรัฐบาลบนฐานของค่านิยม: พื้นฐาน แนวความคิด และเรียกร้องสู่การปฏิบัติ ผลการศึกษาพบว่า การบริหารผลการปฏิบัติงานเป็นเรื่องหลักของรัฐบาลและการปฏิรูปภาครัฐมาหลายทศวรรษแล้ว การบริหารจัดการแบบใหม่ (NPM) เป็นหลักปรัชญาของการบริหารจัดการภาครัฐได้ให้ทิศทางสู่ผลการปฏิบัติงานที่ดีขึ้นของรัฐบาล NPM มีคุณสมบัติที่เหมาะสมในการปรับปรุงประสิทธิภาพมากมายของรัฐบาลทั่วโลก (บัณฑิต โต้ทองดี, 2555)

พิชญา เหลืองรัตนเจริญ ได้ศึกษา การสร้างวัฒนธรรมผลการปฏิบัติงาน ได้แก่ สิ่งจูงใจ บรรยากาศ และการเปลี่ยนแปลงองค์กร ผลการศึกษาพบว่า พิชญา เหลืองรัตนเจริญ มีความเชื่อมโยงกับประสิทธิผลในการบริหารงานของศูนย์ให้คำปรึกษาฯ ในส่วนที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำ การวางแผนกลยุทธ์ และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์การบริหารผลการปฏิบัติงาน (แม้ว่าจะนิยมใช้เป็นยุทธวิธีในการปรับปรุงคุณภาพการบริการภาครัฐ) มีผลผสมผสาน เหตุผลหนึ่งที่มีการปฏิรูปการบริหารผลการปฏิบัติงานอย่างประสบความสำเร็จไม่เพียงแต่ต้องขึ้นกับการเปลี่ยนแปลงระบบที่เป็นทางการเท่านั้น แต่จะต้องเปลี่ยนแปลงค่านิยมในองค์กรด้วย หัวนี้จะวิเคราะห์โรงเรียนในเขตเมืองใหญ่เพื่อวัดสิ่งจูงใจจากภายนอกและบรรยากาศในองค์กรที่มีผลต่อการพัฒนาค่านิยมการจัดการการทำงาน ซึ่งตรงข้ามกับการวิจัยก่อนหน้านี้ ซึ่งพบว่าสิ่งจูงใจในองค์กรมีผลต่อเพียงเล็กน้อยต่อการนำค่านิยมการทำงานมาใช้ และมีผลกระทบด้านลบและมีนัยสำคัญต่อการนำพฤติกรรมการบริหารผลการปฏิบัติงานมาใช้ ตรงกันข้าม บรรยากาศองค์กรมีผลเชิงบวกและเข้มแข็งต่อค่านิยมการทำงาน การศึกษานี้ได้ทำให้เกิดคำถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการปฏิรูปความรับผิดชอบที่มีเดิมพันสูง และเน้นว่าผู้จัดทำนโยบายจำเป็นต้องพิจารณาวิธีการทางเลือกที่จะสนับสนุนความไว้วางใจองค์กรและสร้างศักยภาพในการปฏิรูป (พิชญา เหลืองรัตนเจริญ, 2548)

วิชัย ช่างหัวหน้า และคณะ ได้ศึกษา คติพจน์ของการบริหารจัดการภาครัฐแบบใหม่ บทเรียนจากประเด็นการวิจัยบนพื้นฐานของข้อมูลหลักฐาน ผลการศึกษาพบว่า การเคลื่อนไหวต่อการปฏิบัติบนพื้นฐานข้อมูลหลักฐานด้านการแพทย์ค้นหาการตรวจสอบเชิงระบบ และท้าทายการปฏิบัติวิชาชีพในปัจจุบัน หัวข้อนี้ใช้ปรัชญาแบบเดียวกันเพื่อตรวจสอบประเด็นการวิจัยที่กว้างขวางโดย Laurence J. O'Toole และ Kenneth J. Meier และนำไปใช้ในการบริหารจัดการภาครัฐ โดยการใช้การบริหารจัดการภาครัฐแบบใหม่เป็นแผนกระดาดบาง ๆ หุ้ม

หัวข้อนี้ตรวจสอบคตินิยมของการบริหารจัดการภาครัฐที่มีอยู่ 10 บท การประเมินผลแสดงให้เห็นว่าการบริหารจัดการภาครัฐตามปกติไม่ค่อยได้รับการสนับสนุน และแสดงให้เห็นว่าการวิจัยเชิงปริมาณที่ออกแบบเชิงระบบและทฤษฎีสามารถให้ข้อมูลของการบริหารจัดการภาครัฐได้อย่างไร (วิชัย ช่างหัวหน้า และคณะ, 2563)

สรุปและข้อเสนอแนะ

ประสิทธิผลในการบริหารงานของศาลเยาวชน องค์ประกอบของประสิทธิผลในการบริหารงานของศาลเยาวชนและศูนย์ให้คำปรึกษาและฟื้นฟูเด็กและเยาวชน สรุปได้ว่า มีความเกี่ยวข้องกับเรื่อง 1) ด้านโครงสร้างองค์กร 2) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ 3) ด้านสภาพแวดล้อมองค์กร 4) ด้านวัฒนธรรมองค์กร 5) ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร 6) ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ 7) ด้านการติดต่อสื่อสาร 8) ด้านความผูกพันองค์กร โดยข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญในการเพิ่มพูนประสิทธิผลในการบริหารงานของศาลเยาวชนและครอบครัวในส่วนของศูนย์ให้คำปรึกษา อาจทำได้ด้วย 1) การพัฒนาบุคลากร 2) การพัฒนาระบบงาน และ 3) การเพิ่มการสนับสนุนด้านงบประมาณ ในส่วนของสภาพปัญหา อุปสรรคและแนวทางการพัฒนากระบวนการบริหารงาน ในส่วนของศูนย์ให้คำปรึกษาฯ ที่มีประสิทธิ ผลสภาพปัญหา อุปสรรคและแนวทางการพัฒนากระบวนการบริหารงาน สรุปได้ว่า ปัญหาที่สำคัญเกี่ยวกับเรื่องหน่วยงานและองค์กรในการดูแลเด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรมของไทยซึ่งมีความหลากหลาย จึงเกิดปัญหาในเรื่องการขาดการประสานงานกันอย่างจริงจัง โดยเฉพาะองค์กรในภาครัฐ นั้นยังขาดการทำความร่วมมือ ความเข้าใจกัน ขาดการแลกเปลี่ยนข้อมูล และขาดการวางแผนงานร่วมกัน นอกจากนี้ ประเด็นเรื่องการใช้อำนาจที่ขัดแย้งกัน หรือทับซ้อนกันในบางเรื่อง ก็สามารถนำไปสู่ความขัดแย้งในการดำเนินการได้ในบางครั้งคราว ทำให้การพัฒนาที่เป็นเอกภาพเกิดขึ้นได้ยาก สำหรับองค์กรภาคเอกชน ยังขาดการสนับสนุนที่จะให้สามารถพัฒนาศักยภาพให้มีบทบาทเพิ่มมากขึ้นในการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ สำหรับการพัฒนาในเชิงนโยบาย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกระบวนการยุติธรรมด้านเด็กและเยาวชนทั้งหมดควรมีโครงสร้างการบริหารที่เอื้อต่อการประสานงานระหว่างหน่วยงาน ควรมีนโยบายการบริหารที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และควรบูรณาการแผนการดำเนินงานร่วมกัน และมีระบบการเชื่อมโยงแผนการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพกิจกรรมที่จะทำให้เกิดการพัฒนาความร่วมมือและการประสานงาน ได้แก่ การประชุมประจำปีร่วมกัน การพบปะเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์อย่างสม่ำเสมอ รวมถึงการศึกษาหรือเพื่อจัดทำแผนแม่บทด้านเด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรมร่วมกัน โดยทุกฝ่ายจะต้องรู้สึกเป็นเจ้าของงานที่จะพัฒนาเด็กและเยาวชนร่วมกัน โดยไม่มีหน่วยงานใดสำคัญไปกว่ากัน ดังนั้น การพัฒนานโยบาย กฎหมาย หรือแนวปฏิบัติในเรื่องที่เกี่ยวข้อง ควรจะเป็นเรื่องความร่วมมือกันพัฒนาอย่างจริงจัง ไม่ใช่ต่างคนต่างทำ ต่างคนต่างเป็นเจ้าของแต่ผู้เดียว

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงยุติธรรม. (2560). กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- กิตติพงษ์ กิตติยารักษ์ และคณะ. (2565). กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์: ทางเลือกใหม่สำหรับกระบวนการยุติธรรมไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เดือนตุลา.
- เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์ และคณะ. (2559). สิทธิมนุษยชนและกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในประเทศไทย ชุดศึกษาวิจัยพัฒนาการสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: เจริญวิทย์การพิมพ์.
- จิตฤดี วีระเวสส์. (2559). ความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ในศาลยุติธรรมไทย: การศึกษาตัวแบบที่เหมาะสมเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัว. ใน ดุษฎีนิพนธ์นิติศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขานิติศาสตร์. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- จิรนิติ หะวานนท์. (2566). ศาลเยาวชนและครอบครัวคือ Problem Solving Court. ดุล พาห, 60(1), 90-96.
- นิศรา รัตนเกียรติกานต์. (2558). มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา: ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้แทนชุมชนในการจัดทำแผนแก้ไขฟื้นฟูในชั้นก่อนฟ้อง. ใน วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- บัณฑิต ไต้ทองดี. (2555). กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์: ศึกษาการเบี่ยงเบนคดีความรุนแรงในครอบครัว. ใน วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ประกายรัตน์ ต้นธีระวงศ์. (2559). การใช้กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ในการจัดการความขัดแย้งทางอาญาในศาลเยาวชนและครอบครัว. ใน วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการความขัดแย้งแบบบูรณาการ. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- พิชญา เหลืองรัตนเจริญ. (2548). กระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด. ใน ดุษฎีนิพนธ์นิติศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขานิติศาสตร์. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- วิจิตร ชาตกิจเจริญ. (2564). การพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางเลือกสำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดในคดีอาญา. วารสารวิชาการ บัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต, 7(1), 55-65.
- วิชัย ช่างหัวหน้า และคณะ. (2563). รายงานฉบับสมบูรณ์ (Final Report) เรื่อง การนำหลักความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ไปใช้ในการประนอมข้อพิพาทในคดีอาญา: ศึกษากรณีของศาลอาญาสนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนการวิจัย (สกว.). เรียกใช้เมื่อ 26 พฤษภาคม 2563 จาก <http://www.djop.go.th>